Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (judecător Zadorojniuc Alexandru)
Dosarul nr.2a-728/24 (nr.2-21124185-03-2a-10072024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

27 mai 2025 mun.Bălți

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Ivan Parii
Grefier: Nadejda Macovei

examinând în ședință publică, apelul declarat de Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica prin intermediul avocatului Brăteanu Veaceslav, împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești, din 03 aprilie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Melnic Ion către Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica, privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat în prin infracțiunii, și a cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La 19 august 2021, reclamantul Melnic Ion s-a adresat Judecătoriei Soroca, sediul Florești cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat în prin infracțiunii, și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul Melnic Ion a invocat că, la data de 02.12.2019 de către Judecătoria Soroca, sediul Florești a fost pronunțată sentința nr. 1-84/16 prin care s-a dispus a recunoaște pe Ivaniuc Rodica vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal al RM, numindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea legală de organizarea angajării persoanelor în câmpul muncii în țară și în străinătate, precum și funcții de control şi administrare a muncii pe un termen de 4 ani; a-l recunoaște pe Vacarciuc Oleg vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la 165 alin.(2) lit. b), d) Cod penal al RM, numindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea legală de organizarea angajării persoanelor în câmpul muncii în tară şi în străinătate, precum şi funcții de control și administrare a muncii pe un termen de 4 ani.

Potrivit sentinței de condamnare, examinând chestiunea referitoare la acțiunea civilă, instanța de judecată a constatat că, de fapt, părțile au înaintat acțiuni civile în acest caz doar la faza de urmărire penală. În continuare, instanța de judecată mai invocă că,

părțile civile în ședința de judecată au menționat că au pretenții de ordin material față de Ivaniuc Rodica şi Vacarciuc Oleg, însă nu au concretizat pretențiile lor, vorbind despre diferența dintre banii primiți și ce urmau să primească, la cursul stabilit pentru valuta străină în acea perioadă, totodată făcând referire şi la prevederile art. 221 CPP.

În concluzie, în condițiile sus invocate, instanța de judecată, având în vedere că, părțile civile nu au înaintat acțiuni civile în scris, în modul prevăzut la art. 221 CPP, instanța nici nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile, explicând părților vătămate că în asemenea condiții, acțiunile civile față de inculpați sunt în drept să le înainteze în ordine civilă generală.

Relatează că, în anul 2014, Melnic Ion şi alte persoane, aflându-se pe teritoriul regiunii Sankt Petersburg Federația Rusă, au fost impuși de către Ivaniuc Rodica şi Vacarciuc Oleg și exploatați prin muncă forțată la lucrări în construcție începând cu luna ianuarie 2014 până în luna aprilie 2014, sechestrându-le pașapoartele, iar pentru munca efectuată nu au fost remunerați. La data de 24.07.2015 prin ordonanța organului de urmărire penală, Melnic Ion a fost recunoscut în calitate de parte vătămată şi parte civilă.

Reclamantul solicită încasarea în mod solidar din contul pârâților (condamnaților) a sumei de 4000 Euro, ce constituie prejudiciul material cauzat în urma infracțiunii; încasarea sumei de 50000 (cinci zeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru examinarea prezentei cauze.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 03 aprilie 2024 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Ion către Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica privind încasarea prejudiciului material şi moral cauzat prin infracţiune şi a cheltuielilor de judecată.

- s-a încasat în mod solidar de la Ivaniuc Rodica *****, a.n. *****, domiciliată în ***** şi Vacarciuc Oleg *****, a.n.**********, domiciliat în ***** în beneficiul lui Melnic Ion, a.n. *****, domiciliat în*****, prejudiciului material cauzat prin infracţiune în mărime de 4000 (patru mii) Euro, convertită în valută națională conform cursului BNM la data executării.
- s-a încasat în mod solidar de la Ivaniuc Rodica *****, a.n. *****, domiciliată în ***** şi Vacarciuc Oleg *****, a.n.**********, domiciliat în ***** în beneficiul lui Melnic Ion, a.n. *****, domiciliat în*****, prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în mărime de 20000 (douăzeci mii) lei și a cheltuielilor judiciare în sumă de 3000 (trei mii) lei.
- s-a încasat în mod solidar de la Ivaniuc Rodica *****, a.n. *****, domiciliată în ***** şi Vacarciuc Oleg *****, a.n.*****, domiciliat în ***** în beneficiul statului taxa de stat de la achitarea căreia reclamantul a fost scutit prin Lege, în sumă de 2879 (două mii opt sute șaptezeci și nouă) lei, 89 bani.

În rest cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 26 aprilie 2024, avocatul Brăteanu Veaceslav în interesele lui Ivaniuc Rodica și Vacarciuc Oleg a contestat hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 03 aprilie 2024 cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi soluții de respingere a acțiunii înaintate de Melnic Ion.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de apel, avocatul Brăteanu Veaceslav în interesele lui Ivaniuc Rodica și Vacarciuc Oleg a invocat că, hotărârea instanței de fond este neîntemeiată şi ilegală, reieşind din motivele ce succed.

Instanța de fond a dispus încasarea prejudiciului material în sumă de 4000 euro, pentru pretinsele 3 luni muncite la apelanţi. Totodată, prima instanţă a constatat că, salariul lunar era de 1500 euro, acest fapt nefiind probat nici într-un fel de către reclamant/intimat. În acest sens, în sentinţa de condamnare nu este constatat că, apelanţii Ivaniuc Rodica și Vacarciuc Oleg l-au angajat pe intimat în câmpul muncii, fiind evident faptul că, acesta s-a angajat la muncă la un cetăţean din Federaţia Rusă și astfel, urmau a fi invocate pretenţii faţă de el. Or, din declaraţiile lui Ivaniuc Rodica şi din declaraţiile martorilor, se dovedeşte faptul că Ivaniuc Rodica a mers la Ivanciuc Vera (martor) cu scopul de a obţine consultaţii juridice de la ultima, dar nicidecum de a identifica potenţiale victime ale traficului de fiinţe umane.

Mai indică apelanții că, Melnic Ion a ales să se deplaseze spre Federaţia Rusă în mod benevol cu trasportul public şi pe cale legală.

În cele din urmă, conchide că, la dosar nu există nici o dovadă a faptului că Melnic Ion era angajat la apelanţi şi nu există nici o dovadă care a fost salariul pe care Melnic Ion trebuia să-l încaseze de la angajatorul său din Federaţia Rusă, precum și nu există argumente cu privire la încasarea prejudiciului moral de la pârâți/apelanți în sumă de 20000 lei, care este legătura cauzală dintre pretenţiile lui Melnic Ion şi faptele pretins a fi îndreptate faţă de acesta.

Poziția părților în ședința instanței de apel:

În ședința instanței de apel, reprezentantul apelanților Vacarciuc Oleg și Ivaniuc Rodica, avocatul Brăteanu Veaceslav a reiterat motivele de fapt și de drept, ce au fost invocate în cererea de apel. A solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă integral ca fiind neîntemeiată.

Reprezentantul intimatului Melnic Ion, avocatul Berladean Lilia a solicitat respingerea apelului cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Apelanții Vacarciuc Oleg și Ivaniuc Rodica, intimatul Melnic Ion în ședința instanței de apel nu s-au prezentat, procedura de citare legală fiind respectată.

În temeiul art.379 alin.(2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa părților, care nu s-au prezentat.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel și în ședința de judecată, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul civil consideră că apelul urmează a fi admis, iar hotărîrea primei instanțe urmează a fi casată parțial din următoarele considerente:

În conformitate cu art.362 alin.(1) CPC*, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*

Colegiul civil reţine că, dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la data de 03 aprilie 2024 (f.d.117), iar apelul preliminar a fost declarat la data de 26 aprilie 2024 (f.d.113,114), astfel se constată că, apelul a fost declarat în termenul prevăzut de lege.

În temeiul dispozițiilor art.385 lit.c) CPC, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre*.

În temeiul art. 386 alin.(1) lit.a-d) CPC, *(1) Hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.*

Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art.117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin.(1),(5) CPC, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.*

Prevederile art.121 CPC statuează că, *instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului*.

Art.130 alin.(1) CPC, prevede că, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege*.

În conformitate cu art.239 CPC, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată*.

În temeiul art.240 alin. (1) CPC, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.*

Art.373 CPC stipulează că*, (1) instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea*

ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. (5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

Prin urmare, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Art.5 alin.(1) CPC declară că, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime*.

Conform prevederilor art.9 alin.(1) și alin.(2), lit.a) Codul civil, *drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.*

După cum denotă materialele cauzei, potrivit Ordonanței de recunoaștere în calitate de parte vătămată din 24 iulie 2015, Melnic Ion a fost recunoscut în calitate de parte vătămată în cauza penală nr.***** intentată în privința lui Ivanciuc Rodica și Vacarciuc Oleg învinuiți în comiterea infracțiunii prevăzute de art.165 alin.(2) lit. b), d) Cod penal (f.d.4).

La aceeași dată, 24 iulie 2015 a fost depusă cerere conform art.art.219-221 CPP prin care Melnic Ion a solicitat organului de urmărire penală de a fi recunoscut în calitate de parte civilă în cauza penală nr.***** și a înaintat o acțiune civilă (f.d.9).

Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 02 decembrie 2019 (f.d.11-27), menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 mai 2020 Ivanciuc Rodica și Vacarciuc Oleg au fost recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzută de art.165 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, fiind condamnați la edeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani fiecare, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea legală de organizarea angajării persoanelor în câmpul muncii în țară și în străinătate, precum și funcții de control și administrare a muncii pe un termen de 4 ani.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 02 decembrie 2020 (f.d.28–37), s-a declarat inadmisibilitatea recursurilor formulate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 mai 2020, ca fiind neîntemeiate.

Din declarațiile părții vătămate Melnic Ion care se regăsesc și în sentința judecătorească din 02.12.2019, se atestă faptul că începând cu luna ianuarie 2014 până în

luna aprilie 2014, reclamantul Melnic Ion, cât și alte persoane, au fost supuse muncii forțate de către pârâții Ivaniuc Rodica și Vacarciuc Oleg, iar pentru fiecare lună lucrată urmau să-i achite reclamantului a câte 1500 Euro lunar, bani ce nu i-au fost achitați.

Examinând chestiunea referitoare la acțiunea civilă, instanța de judecată a constatat că părțile civile au pretenții de ordin material față de inculpații Ivaniuc Rodica și Vacarciuc Oleg, însă nu au fost în stare să își concretizeze pretențiile lor, vorbind despre diferența dintre banii primiți și ce urmau să primească, la cursul stabilit pentru valuta străină în acea perioadă.

Ca urmare, la 19 august 2021, reclamantul Melnic Ion s-a adresat Judecătoriei Soroca, sediul Florești cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica prin care a solicitat încasarea în mod solidar din contul pârâților (condamnaților) a sumei de 4000 Euro, ce constituie prejudiciul material cauzat în urma infracțiunii; încasarea sumei de 50000 (cincizeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru examinarea prezentei cauze (f.d.1-2).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 03 aprilie 2024 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Ion către Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica privind încasarea prejudiciului material şi moral cauzat prin infracţiune şi a cheltuielilor de judecată. S-a încasat în mod solidar de la Ivaniuc Rodica ***** şi Vacarciuc Oleg ***** în beneficiul lui Melnic Ion, prejudiciul material cauzat prin infracţiune în mărime de 4000 (patru mii) Euro, convertită în valută națională conform cursului BNM la data executării, prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în mărime de 20000 (douăzeci mii) lei, cheltuielile judiciare în sumă de 3000 (trei mii) lei și s-a încasat în mod solidar de la Ivaniuc Rodica ***** şi Vacarciuc Oleg ***** în beneficiul statului taxa de stat de la achitarea căreia reclamantul a fost scutit prin Lege, în sumă de 2879 (două mii opt sute șaptezeci și nouă) lei, 89 bani. În rest cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată (f.d.126-131). Instanța de fond a conchis că, luând în considerație principiul puterii lucrului judecat, și anume că, s-a constatat printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă vinovăția pârâților în coraport cu reclamantul, cât și prejudiciul cauzat, instanța de judecată consideră necesar de a încasa în mod solidar de la pârâți în beneficiul reclamantului suma de 4000 Euro pentru perioada de 3 luni de muncă forțată. Cu referire la prejudiciul moral, instanța de fond a constatat că, apreciind în ansamblu circumstanțele speței și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral prin prisma prevederilor legale, există motive întemeiate de a acorda reclamantului prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei, sumă care, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă pentru suferințele psihice cauzate în urma infracțiunii comise.

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 26 aprilie 2024, avocatul Brăteanu Veaceslav în interesele lui Ivaniuc Rodica și Vacarciuc Oleg a contestat hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 03 aprilie 2024 cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi soluții de respingere a acțiunii înaintate de Melnic Ion (f.d.123-124,141-144).

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel şi materialul probator, Colegiul civil şi de

contencios administrativ al Curții de Apel Nord ajunge la concluzia că, instanța de fond nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și neîntemeiat a admis pretenția reclamantului cu privire la încasarea prejudiciului material, motiv din care ajunge la concluzia de a casa parțial hotărârea primei instanţe în latura respectivă, şi a pronunţa o nouă hotărâre din considerentele ce succed.

Cu referire la fondul cauzei, Colegiul civil reţine că, obiectul juridic litigios constituie încasarea prejudiciului material şi moral cauzat prin infracţiune.

Potrivit art.219 alin.(2),(3),(4) CPP, *(2) Persoanele fizice şi juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acţiunile interzise de legea penală pot intenta o acţiune civilă privitor la despăgubire prin: 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvîrşirii faptei interzise de legea penală; 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calităţii, aspectului comercial, precum şi repararea bunurilor deteriorate; 3) compensarea venitului ratat în urma acţiunilor interzise de legea penală; 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputaţiei profesionale. (3) Prejudiciul material se consideră legat de săvîrşirea acţiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru: 1) tratamentul părţii vătămate şi îngrijirea acesteia; 2) înmormîntarea părţii vătămate; 3) plata sumelor de asigurare, indemnizaţiilor şi pensiilor; 4) executarea contractului de depozit al bunurilor. (4) La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanţa de judecată ia în considerare suferinţele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranţei în viaţă, pierderea onoarei prin defăimare, suferinţele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.*

În conformitate cu art.123 alin.(3) CPC, *sentinţa pronunţată de instanţa judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanţa chemată să se pronunţe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunţat sentinţa numai dacă aceste acte au avut loc şi numai în măsura în care au fost săvîrşite de persoana în cauză.*

În această ordine de idei, instanța de apel reiterează că, instanța de fond, prin hotărârea contestată, a dispus încasarea în mod solidar de la pârâți a sumei de 4000 euro, cu titlu de prejudiciu material pentru o perioadă de 3 luni de muncă forțată.

Cu privire la efectele puterii lucrului judecat, invocat de instanța de fond, se reține că, printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă s-a stabilit vinovăția pârâților în comiterea infracțiunii prevăzute de art.165 alin.(2) lit. b), d) Cod penal și existența unui prejudiciu cauzat reclamantului. Totuși, puterea lucrului judecat se limitează strict la obiectul și cauza litigiului anterior, neputând fi extinsă în mod automat asupra cuantumului despăgubirilor bănești.

Așadar, deși vinovăția pîrîților a fost constatată prin sentință judecătorească, evaluarea și acordarea unei sume concrete drept despăgubire materială trebuie să se întemeieze pe probe certe, administrate în prezentul litigiu.

În acest sens, instanța de apel notează că, potrivit prevederilor art. 19 Cod Civil, *(1) În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat*

astfel. (2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). (3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

În temeiul art. 1998 alin.(1), (2) Cod civil, *(1) cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune. (2) Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.*

Astfel, instanța de apel notează că, temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil, care constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare şi suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componenta delictului civil include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăția, care şi constituie condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Instanța de apel, relevă că, prin prejudiciu se înțelege rezultatele dăunătoare, de natură patrimonială, consecințe ale încălcării drepturilor și intereselor legitime ale unei persoane. Respectiv, prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, fiind o condiție esențială și necesară a acesteia, de sine stătătoare. Un prejudiciu este cert atunci când existența lui este sigură, neîndoielnică și, totodată, poate fi stabilită întinderea sa în prezent.

În conținutul prejudiciului efectiv sunt incluse: cheltuielile pe care o persoană lezată într-un drept le-a suportat real la momentul intentării acțiunii sau care urmează să fie suportate la restabilirea dreptului încălcat, adică cheltuielile suplimentare.

Instanța de judecată menționează că, pentru a putea da naștere răspunderii patrimoniale, prejudiciul trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: să fie efectiv, să fie real și cert și să fie cauzat direct în patrimoniul reclamantului.

La caz, reclamantul nu a prezentat dovezi concludente și pertinente care să ateste valoarea prejudiciului material pretins, iar simplele afirmații privind prestarea unei munci forțate pentru care urma să se achite suma de 1500 Euro lunar nu pot fundamenta o obligație bănească. Instanța de fond a stabilit această sumă doar în temeiul declarațiilor reclamantului, or, ingerința art.118 alin.(1) din CPC stipulează că, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

În conformitate cu prevederile art. 2025 alin.(1) Cod Civil, *repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situaţiei anterioare (transmiterea unui bun de acelaşi*

gen şi de aceeaşi calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putinţă ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părţilor sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărîre judecătorească.

Deci, răspunderea civilă delictuală are ca scop repararea prejudiciului, or, despăgubirile nu pot depăși valoarea prejudiciului dovedit. Colegiul civil, la acest aspect, punctează că, acordarea unei sume arbitrare, fără fundament probatoriu, încalcă principiul proporționalității prevăzut în jurisprudența națională și internațională.

Chiar în sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 02 decembrie 2019, instanța a menționat că părțile civile au pretenții de ordin material față de inculpații Ivaniuc Rodica și Vacarciuc Oleg, însă nu au concretizat pretențiile lor, astfel cum vorbeau despre diferența dintre banii primiți și ce urmau să primească, motiv din care instanța nici nu s-a pronunțat asupra acestora, fiind explicat dreptul părții vătămate de a înainta acțiunea civilă față de inculpați în ordine civilă generală, ceea ce reclamantul a efectuat, însă nici în cadrul litigiului civil nu a fost confirmată și probată cu înscrisuri veridice și incontestabile valoarea acțiunii sub aspectul prejudiciului material.

Prin urmare, instanța de fond eronat a admis capătul de cerere cu privire la încasarea prejudiciului material, în lipsa unui suport probatoriu în acest sens, fiind rezultatul aplicării și interpretării eronate a normelor de drept material și procedural, fapt ce a generat emiterea unei hotărâri neîntemeiate în latura respectivă.

Colegiul civil atrage atenția că instanţa de judecată îşi formează convingerea cu privire la litigiul dedus judecăţii, doar în baza probelor (dovezilor) administrate. Neprezentarea probelor sau administrarea defectuoasă a acestora constituie temei de respingere a acțiunii.

Conform principiului imparțialității, instanța nu are competența și atribuția de a acumula din oficiu probe în susținerea sau combaterea poziției uneia dintre părți, avînd competența de examinare în limitele pretențiilor din acțiune și a probatoriului administrat la dosar de către părți. În condițiile în care nu au fost prezentate probe pertinente care să demonstreze cele invocate de către reclamant, instanța de apel nu a identificat temei care să justifice dreptul la acțiune a reclamantului cu privire la încasarea prejudiciului material în raport cu pîrîții.

Cu referire la pretenția reclamantului privind încasarea prejudiciului moral din contul pîrîților, instanța de apel reține următoarele:

În temeiul prevederilor art.219 alin.(2) pct.4 CPP, *persoanele fizice şi juridice cărora lea fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acţiunile interzise de legea penală pot intenta o acţiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral.*

Conform art.2036 alin. (1), (2) Cod civil, *(1)în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.*

Potrivit prevederilor art.2037 Cod civil, (*1) mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2)caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. (3) la determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.*

Stabilind cuantumul compensaţiei pentru prejudiciul moral, instanţa de judecată trebuie să ţină cont de măsura în care această compensaţie poate acorda persoanei vătămate o anumită satisfacţie.

Deşi cuantificarea prejudiciului moral nu este supusă unor criterii legale de determinare, daunele morale se stabilesc prin apreciere, ca urmare a aplicării criteriilor referitoare la consecinţele negative suferite de cei în cauză, în plan fizic, psihic şi afectiv, importanţa valorilor lezate, măsura în care acestea au fost lezate, intensitatea cu care au fost percepute consecinţele vătămării.

Astfel, instanța de apel ține să menționeze că, Melnic Ion este îndreptățit de a pretinde încasarea prejudiciului moral de la Ivanciuc Rodica și Vacarciuc Oleg, odată ce s-a constatat legătura cauzală între fapta săvârșită de apelanți/pârâți și probele prezentate privind prejudiciul moral, însă nu în cuantumul de 50000 lei solicitat de reclamant, având în vedere că, suma solicitată este considerată excesivă în raport cu prejudiciul moral real suferit.

Or, Colegiul civil va reține ca una justă și fondată concluzia primei instanțe că, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral prin prisma prevederilor legale, se constată existența motivelor întemeiate de a acorda reclamantului prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei, sumă care, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă pentru suferinţele psihice cauzate în urma infracțiunii comise.

Reieșind din cele menționate supra, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Nord ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de avocatul Brăteanu Veaceslav în calitate de reprezentant al lui Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica, cu casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 03 aprilie 2024, în latura încasării prejudiciului material, cu emiterea unei noi hotărâri prin care se respinge cererea de chemare în judecată formulată de Melnic Ion către Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica, privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune. În rest, se mențin dispozițiile hotărârii instanței de fond.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.c) CPC, Colegiul civil,

D E C I D E :

Se admite apelul declarat de Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica prin intermediul avocatului Brăteanu Veaceslav.

Se casează parțial hotărârii judecătoriei Soroca, sediul Florești, din 03 aprilie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Melnic Ion către Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica, privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor de judecată, în latura încasării prejudiciului material, și în această parte ***se emite o nouă hotărâre, după cum urmează***:

Se respinge cererea de chemare în judecată formulată de Melnic Ion către Vacarciuc Oleg şi Ivaniuc Rodica, privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

În rest, se mențin dispozițiile hotărîrii instanței de fond.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecător: **Elena Grumeza**

judecătorii: **Natalia Costaș**

Ivan Parii